

The Australian Esperantist

(Successor to La Suda Kruco and La Rondo)

Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Subscription to A.E.A. \$12.
(Individual, family, club, federation and
pensioner)
Full-time Students \$8

REDAKCIO: "Esperanto", Box 2122T., G.P.O. Melbourne 3001, Australia.

Prezidanto: Prof. R. G. Robertson, 7 Euroka Street, Northbridge, NSW, 2053

Sekretario/Kasisto: S-ro L. V. Scott, 34 Ocean Road, Manly, N.S.W. 2095

A.E.A. Libro-Servo: S-ro T. Elliott, 8 Lone Pine Parade, Matraville, NSW, 2036

N-ro 173 (253)

MELBOURNE

Septembro, 1979

LA UNUA INTERNACIA PLANLINGVO EN AŬSTRALIO: VOLAPUKO

BERNARD GOLDEN

Esperanto atingis Aŭstralion tre frue post la publikigo de la **UNUA LIBRO** de d-ro Esperanto en 1887. En majo 1889 Zamenhof skribis al sia amiko Vlad'mir Majnov, informante lin, ke estas adeptoj de Esperanto en Aŭstralio. Li denove skribis al Majnov en julio de la sama jaro kaj menciis, ke leteroj en Esperanto venis el Melbourne kaj el urbeto proksima al Sidnejo. La **Dua Adresaro** publikigita en 1892 registris la esperantistigon de D. G. Reinitz kaj Herman Ritz, ambaŭ el Mount Victoria, Nova Sudkimrio. Alia frua aŭstralia esperantisto estis George C. Hodgson el Melbourne, kiu aliĝis al la movado en 1894. Tiuj homoj certe estis izoluloj, ĉar nur en la fruaj jaroj de la 20-a jc. estis fonditaj la unuaj lokaj kluboj kaj la landa organizado.

Estas indikoj, ke alia internacia planlingvo alvenis en Aŭstralio pli frue ol Esperanto: Volapuko. Okaze de la cent-jara jubilea festo en 1979 de la sola internacia lingvo, krom Esperanto, kiu akiris sukceson mondscale en la 19-a jc., mi dediĉis min al esplorado de la historio de Volapuko kaj ties interrilatoj kun Esperanto. Volapuko estis kreita en 1879 fare de germana romkatolika pastro Johann Martin Schleyer. La

apogea jaro de lia lingvo estis 1889, kiam pli ol mil diplomitaj instruistoj disponis lernolibrojn en 25 lingvoj por instrui Volapukon tra la tuta mondo.

La ŝlejera lingvo rapide disvastiĝis, ne nur en Eŭropo sed ankaŭ al ĉiuj aliaj kontinentoj, inkluzive de Azio. En Ĉinio unu el la fruaj instruistoj estis s-ro van Aalst en Amoj, kiu organizis kurson kaj redaktis du gazetojn, unu en la angla, la alian en la ĉina. En Pekino subtenanto de Volapuko estis d-ro Edkins, elstara filologo. Volapuko atingis Japanion en 1887, kiam anglalingva periodaĵo eldonita en Jokohamo informis siajn legantojn pri la nova internacia lingvo. En alia parto de Azio, Batavio, Nederlandaj Orientindioj, naskiĝis en 1865 nederlandano, d-ro Arie de Jong, kiu volapukistiĝis kaj 20 jarojn post la morto de J. M. Schleyer en 1912, sukcesis disvastigi sian reformitan version de Volapuko.

Ankaŭ en Talop/Aŭstralio, en Volapuko/ fervoraj adeptoj de la volapuka movado deklamis la devizon: **Menad bal pük bal /Unu homaro unu lingvo/**. En bibliografia publikigaĵo pri internaciaj lingvoj mi trovis referencon pri **The Cosmopolitan Quarterly gazette for**

furthering Volapük /La Kosmopolito. Kvaronjara gazteo por antaŭenigi Volapukon/. Ĝi estis eldonita en Sidnejo, kaj numeroj 1-31 aperis inter 1891-1898. Kutime periodaĵoj de internacilingvaj movadoj aperas post la starigo de lokaj kluboj kaj landaj organizaĵoj, do sendube estis volapukistoj en Aŭstralio jam antaŭ 1891.

Estas ankaŭ atestaĵoj pri interesiĝo rilate internaciajn lingvojn en Aŭstralio antaŭ la lanĉo de la volapukista gazeto. En la jaro 1887 la Amerika Filozofia Societo en Filadelfio, Usono, starigis komitaton por enketi pri la elekto de internacia lingvo. Inter la planlingvoj, kiujn la komitato profunde ekzamenis estis Volapuko kaj Esperanto. La Societo petis la kunlaboron de sciencaj kaj kulturaj institucioj tra la tuta mondo por kunvoki kongreson, kiu pritraktos la demandon. Unu el la aŭstraliaj organizaĵoj, al kiuj la Amerika Filozofia Societo turnis sin, estis la Reĝa Societo de Viktorio, kiu en 1888 respondis favore.

La komitatanoj de la Amerika Filozofia Societo en siaj raportoj rifuzis Volapukon kiel kandidaton por la internacia lingvo, ĉar ĝi ne konformis al la principoj, kiujn ili formulis, dum Esperanto ricevis ilian aprobon. Tamen, la projektita kongreso neniam efektiviĝis, Volapuko, post mallonga burĝonado, apenaŭ povis flori ĉar ĝia movado estis disigita pro skismo inter lingvaj konservativuloj kaj reformemuloj. *The Cosmopolitan* estis rimarkinda gazeto, ĉar ĝi daŭrigis sian aperadon ĝis 1898: la plimulto de la araj volapukistaj periodaĵoj malaperis antaŭ tiu dato.

Male, la volapukistoj ankoraŭ ne tute malaperis. Trovigas deko da adeptoj de la lingvo de Schleyer loĝantaj nuntempe en Eŭropo kaj Sudameriko. Se estas volapukisto ankaŭ en Aŭstralio, li estas tute izolita, ĉar la aliaj samlingvanoj scias nenion pri li.

EL POPOLA ĈINIO

Abono por unu jaro \$3.00
por du jaroj \$4.50
por tri jaroj \$6.00

Interesaj artikoloj kun belegaj koloraj bildoj sur eleganta papero

Petu senpagan specimenon ĉe
K. G. LINTON
11 Poplar St., South Caulfield 3162

MI FERIIS EN ESPERANTUJO

de Wre Chandler

Mi estas riĉulo. Mi estas multe pli riĉa ol iu ajn multimilionulo. Pere de Esperanto, mi navas tra la mondo multajn amikojn. Tiam riĉaĵon, la tuta monprovizo de la mondo ne sufiĉus por aceti. Ĉijare, mi veturis al la 64a Universala Kongreso en Lucerno. Tie mi renkontis multajn tre karajn amikojn kaj gajnis multajn novajn. Mia transmonda veturo komenciĝis en Esperantujo. Adiaŭsin min, sur la Soveta ŝipo, "Leonid Sobinov" la Prezidanto de la Sidneja Esperanto-Societo, S-ro Snirley Fanos, kaj la lastaj vortoj kiujn mi parolis antaŭ ol fornavigis la ŝipo, estis, "Ĝis Revido!"

Sur la ŝipo mi prelegis, pri Esperanto antaŭ ol ni atingis Fremantle. Niam la ŝipo alproksimigis la kajon tie, multaj personoj diris al mi, "Jen viaj amikoj sur la kajo!" Sub granda afiŝo, "ESPERANTO" staris pluraj membroj de la Esperanto-Ligo de Okcidenta Aŭstralio. La Ligo bonvenigis min ĉe la hejmo de Chris kaj Doty Dean, per socia vespero kaj "smorgasborda" mango. Do, vere, mia ferio komenciĝis en Esperantujo. Ĉar la krosŝipo ne restis longe en la havenoj, mi ne kontaktis Esperantistojn en Kolombo, Port Said aŭ Messina. En Southampton, mi estis la gasto de la loka Esperanto-Klubo, unue ĉe vesper-mango en la hejmo de S-ro Manjo Austin kaj, poste, ĉe ia kunvenejo de la Kvakeroj. Tie mi montris miajn lumbildojn pri "Indiĝenaj floroj de la Sidneja Regiono".

En Bristol mi estis gasto de F-rino Dorothy Fulford, administranto de la studgrupo por Natur-Protektado, grava funkcio de O.R.E. Kun ŝi, mi vizitis multajn birdoriĉajn lokojn, inkluzive Slimbridge, la laborejon de Kav. Peter Scott, kaj la lokon kie oni filmas multajn natur-programojn de la B.B.C. En Bristol mi montris miajn lumbildojn kaj partoprenis Esperanto-diservon en preĝejo, "La Tri Reĝoj", konstruita kiel almoldisdonejo en la jaro 1430 P.K. Kun la frato de Dorothy, mi vizitis Vilaĝan "Pub", kiu pli similas al klubo. Ĉiu konas ĉiujn aliajn kaj la atmosfero estas vere hejmeca. En la Zoologia Ĝardeno de Bristol, oni bredas minacatajn bestojn, kun la espero resendi tiujn al iliaj antaŭaj hejmlandoj. Oni eĉ bredas tie aŭstraliajn valabiojn tiucele.

En Chester, mi renkontis unuafoje

miajn korespondantojn, Denis kaj Muriel Williams. Denove, mi estis honorgasto en Esperantujo. Kun miaj gastigantoj, mi vizitis multajn interesajn lokojn. Ĉe la katedralo, mi aĉetis esperanto-broŝuron pri la historio de la konstruaĵo, kiu estis konstruita en la 13a kaj 14a jarcentoj. Ni vizitis la Botanikan ĝardenon de la Universitato de Liverpool, kaj la kastelon Beeston, la lastan kirman kastelon venkitan de la angloj frue en la 15a jarcento. La angloj elpelis la kimrojn de la kastelo per tre malagrabla batalilo. Per katapulto ili jetis en la kastelon barelojn de la fekalo de la tendeejo, kaj tiel polucigis la akvo-puton. Oni rajtas nomi tion, angle, "a filthy trick", ĉu ne? Mi montris miajn lumbildojn ĉe la hejmo de S-ro Adrian Oates.

De Chester mi iris al Londono, kie mi gastigis ĉe Ges-oj Buttinger, kiuj luigas ambrojn al Esperantistoj. Mi vizitis la Londonan E-klubon. Tie oni afable gastigis min S-ro Peter W. Miles havas trezan nomon, "Wreford". Ĉar tiu estas ofte donita nomo en la familo de mia avino, mi kredis ke eble mi trovis malproksiman parencon, sed Peter diris, "Ne, mia patro prenis la nomon el tomb-stono." Mi vizitis multajn interesajn lokojn apud Londono, inkluzive la Ĝardenon Kew, kie, laŭ la ĉefkuratoro, oni kultivas ĉiujn speciojn de floranta planto en la mondo. Kiel amatora botanikisto, mi iom dubas tion. Mi vizitis ankaŭ la Observatorion ĉe Greenwich, kie mi staris kun unu piedo en la Okcidenta kaj la alia en la orienta duonsferoj. Mi tre multe ĝuis mian ferion en Londono. Mi senhezite konsilas esperantistojn kiuj vizitos Londonon, gastigi ĉe Ges-oj Buttinger, kies adreso troviĝas en la Jarlibro de U.E.A.

De Londono mi iris al Roterdamo. Tute hazarde, mi eniris, ĉe la Stacidomo Euston, kupeon en kiu jam sidis du esperantistinoj survoje al Roterdamo. Atendis min sur la stacio en Roterdamo miaj tre karaj amikoj Lorenzo kaj Audrey Mee. Multaj aŭstralianoj memoras Audrey kiel elstaran instruiston de Esperanto, laŭ la metodo Cseh, kiu lastan januaron vizitis nin por instrui ĉe la Somera Lernejo en Toowoomba.

Kun Audrey, mi vizitis multajn interesajn lokojn en Roterdamo, la Havenon Delft, kie elvelis la "Pilgrim Fathers", por fondi kolonion kiu fariĝis Usono. Ni faris rondvojaĝon sur la Haveno Roterdamo, la plej komercoplena haveno en la mondo: ni vizitis la Euromast, kies rupo estas la plej alta punkto en

Nederlando: ni vizitis Schiedam, kie ni vidis tankŝipon ĉe la ĝin-distilejo "Bols". Ŝajnas ke oni liveras la ĝinon tankope al vendejoj tra Eŭropo. En Schiedam ni vidis ankaŭ ventmuelon, konstruitan en la jaro 1643 kaj ankoraŭ funkciantan.

En Eindhoven gastigis min karegaj geamikoj, Ru kaj Katrin Bossong. Ru estas la redaktoro de "La Mevo", la oficiala organo de Ornitologia Rondo Esperantlingva. Kun li mi vizitis kelkajn natur-rezervejojn kaj birdoriĉajn lokojn. Ni vizitis la muzean urbon, Zierikzee, kie sur la urbdomo estas ornamita statuo de Neptuno, tre taŭga insigno por fiska vilaĝo. Tie, la haveno, inter domoj konstruitaj en la 15a jarcento, enhavas la plej modernajn motorboatojn. Ni vizitis kampanilologian muzeon kie ni vidis sonorilojn kaj kariljonajn inkluzive el sonorilon el Tajlando, mulditan pli ol 7 jarcentojn antaŭ Kristo.

(daŭrigota)

© **PERTH:** Chris kaj Dolly Dean revenis de longa rondveturo kaj je 7-a de aŭgusto ili prelegis kun diapozitivaj. Inter multaj aliaj lokoj, ili vizitis Brisbanon kaj Surfers Paradise. Je 21/8 ni bonvenigis denove inter ni "Happy" Huts, kiu revenis el hospitalo. Li parolis iomete pri kor-atakoj ĝenerale kaj pri kuraĉmetodoj. Ni aŭskultis elĉerpajojn el la "Sonrevuo" de la Kroata Unuiĝo de Nevindantaj Esperantistoj.

Je 4-a de septembro ni bonvenigis F-inon Ann Hearn (de la Oakleigh-Grupo), kiu feris en Perto. Ges-roj Einihovici raportis pri siaj spertoj ĉe la ILEI-Konferenco en Locarno kaj ĉe la Universala Kongreso en Lucerno.

Je 18-a de sept. D-ro Einihovici montris lumbildojn pri la kongresoj en Locarno kaj Lucerno kaj pri belaj svisaj pejzaĝoj.

© **MELBOURNE:** Je 6-a de aŭgusto S-ro Harry Beechey parolis pri "Transakcia Analizo". S-ro David Rockell, 13/8 pri sia hejmlando Nov-Zelando kaj S-ro Marshall Cohen, 20/8, pri partoj

necesaj en la fabrikado de ŝuoj. Krome, ĉeestantoj aŭskultis aerpoŝtajn raportojn de la sekretario (Herbert Koppel), pri vojaĝo al Hongkongo kaj la Universala Kongreso en Svislando.

Je 27/8 S-ro H. Koppel rakontis pri siaj vojaĝoj kaj spertoj en Zuerich kaj Luzern kaj pri la 64-a Universala Kongreso. Unu semajnon poste, Ges-roj Koppel parolis pri interesaj personoj renkontitaj en Svislando kaj Liechtenstein.

S-ro S. Kanački (10/9), helpate de modelo, klarigis la laboron de spertista tajloro, kiu kudras dancistan kostumon. Li ankaŭ aŭdigis sonbendan programon "What in the World", kun intervjuo kun Blair Silverlock pri Esperanto, ĉe televizistacio GTV9.

Je 17/9 S-ro Harry Beechey parolis pri sia 2-a kurso de "Unua Helpe" kaj la ŝanĝoj en la traktad-metodoj de kiam li unue entreprenis tian kurson.

● **GEELONG, Vik:** En la loka tag gazeto "Geelong Advertiser" aperis, 18/9, longa artikolo "Ĉu vi komprenas Esperanton?", kun fotografaĵo de D-ro L. L. Zamenhof. Ĝi estis la rezulto de intervjuo kun Ted O'Brien, sekretario de la Geelong E-Grupo.

● **LAUNCESTON, Tas.:** Nia malgranda grupo persiste kunvenas ĉiusemajne en la hejmo de Parlamentano Mac Le Fevre. La "Norda-Regiona Biblioteko" de Launceston ĵus eldonis detalan liston de ĉiuj Esperanto-libroj donacitaj de la Launceston E-Klubo. Krome, tiu listo estis "programita" en la komputero de la biblioteko. Do, ekde nun, iu ajn en Tasmanio povas, per premo de butono, trovi E-libron kaj prunti ĝin. Eĉ en malgrandaj lokoj, interesatoj povos akiri E-librojn per la "Veturanta Biblioteko".

● **SYDNEY:** S-ro Jim Harwood, 20/8, prelegis kun lumbildoj pri ĝardenoj, privataj kaj publikaj kaj ankaŭ pri naciaj parkoj, en diversaj landoj. Je 27/8 ni konstruis "Piramidojn". Komencante per unu litero, ni aldonis po unu ĝis ni ne plu povis aldoni; poste, ni forstrekis po unu litero ĝis restis nur unu. S-ino M. Chaldecott elpensis tiun ludon.

Wre Chandler, 3/9, prelegis pri sia vojaĝo de Sidnejo al la Kongreso. Li

vizitis Sri Lankan kaj Egiptujon survoje; pro miskompreno oni malluis ĉambron en Lyon, sed en alia loko li renkontis tre gastamajn geamikojn.

Elsie Curry, 10/9, montris lumbildojn pri marvojaĝo al Nov-Zelando, Figio kaj Nova Kaledonio.

—M. Chaldecott.

● **MANLY:** Vizitis nian klubon, 13/8, mag. Probal Daŝgupto, kiu parolis pri sia instruado de la lingvoscienco en la Melburna Universitato, pri sia tradukado de la poemoj de la hinda poeto R. Tagore, kaj pri sia volontula laboro en la Centra Oficejo de U.E.A. Dum kelkaj tagoj li estis gastoj ĉe S-ino Edna Giles, kaj vizitis la hejmojn de aliaj membroj de nia klubo.

Post kelksemajna libertempo, komenciĝis, 18/9, nia 3-a Trimestro. Ĉiumarde 7-8-a p.t.m. ni studas la lingvon. Sekvas programo, kiu inkluzivas paroladojn, diskutojn, skeĉojn kaj kantojn. Dum nia unua programo, S-ro Les Scott, parolis pri la ĵus-okazinta Universala Kongreso, kies membrojn li salutis nome de A.E.A., en la malferma ceremonio.

—Marjorie Duncan.

Jubileo Loooris S-ro Eino Loooris U.E.A. Deleĝito en Hobarto (Tas.), je 4-a de aŭgusto, 1979, fariĝis 70-jara. Li naskiĝis en Estonio kaj enmigris Aŭstralion, kune kun sia edzino Erika, antaŭ 30 jaroj. Gratulojn al la 70-jarulo, kiu malgraŭ sia aĝo restas entuziasma esperantisto.

GRAVA ANONCO PRI LA 22-a AŬSTRALIA ESPERANTO- KONGRESO EN SIDNEJO

Pro neatenditaj cirkonstancoj, la Kongreso NE okazos ĉe la Universitato. La kongresejo estos la "WESLEY CENTRE", 210 Pitt St., Sydney. Ni antaŭmendas unutilajn, dultajn, kaj trilitajn ĉambrojn ĉe la "People's Palace, 400 Pitt St. Sydney, sufiĉe apud la kongresejo, kaj aliaj hoteloj, se tiu ne estos plaĉa al iu kongresano. Oni disponos pri unutila ĉambro po \$10 ĉiunoke kun kuirita matenmanĝo; dultaj kaj trilitaj iom malpli. Ĉiuj manĝoj estos haveblaj ĉe la kongresejo, escepte de la bankedo okazanta en luksa restoracio meze inter la kongresejo kaj la loĝejoj. Tiu koston

\$10-\$12. — R. G. Robertson, A.E.A.
Prezidanto.

LA POSTKONGRESO EN MANLY (Jan. 10-14)

La estro de la Hotel Manly tenos por Post-Kongresanoj du pluajn ĉambrojn. Ĉar ĉambroj en aliaj loĝlokoj ne plu estas haveblaj, partoprenontoj **TUJ** sendu antaŭpagon de \$10 al "Post-Kongreso", Box 415, P.O. Manly, 2095.

—Marjorie Duncan.

Gramatike-

Ofte faciligas komprenon de vortoj listigi similajn kaj noti la diferencon, ekzemple, jen estas du grupoj de vortoj:

Kanalo: artefarita akvovojo por enlanda navigado; aŭ simila artefaritaĵo uzata por diversaj celoj, kiaj sekigo de marĉa regiono, irigacio, forkondukado de malsupraĵoj, ktp.

kanelo: longa rekta ornama sulko; aŭ spirala sulko, strekita interne de paftubo kaj destinita rotaciigi pafaĵon kaj sekve stabiligi ties trajektorion; aŭ spirala sulko strekita surface de gramofondisko, kaj destinita gvidi kaj vibrigi la nadlon aŭ safiron adaptitan al la diafragmo

ĉanelo: la plej profunda parto de rivero aŭ de mara pasejo, kiu estas signalita per lumturoj, lumŝipoj, buoj, ktp.

procedo: agmaniero, aplikata por atingi difinitan rezulton, kaj speciale farmetodo sekvata por fabriki, presi, foti ktp.

proceso: juĝafero, jure submetita al tribunalo.

procezo: natura sinsekvo de fenomeno disvolviĝantaj, sen efiko de ia ekstera forto, kaj rigardata en sia tuteco, iompostioma progresado al finaj rezultoj.

proceduro: maniero, en kiu estas kondukita la aferoj konforme kun la kutimo, statuto, reglamento, aŭ leĝo.
—K. G. Linton.

TUTMONDA KOMUNIKADO PER SATELITOJ ?

Lingvo estas la ĉefa faktoro en nia supereco super frata animalo . . . Ni havas komunikajn satelitojn, kiuj transigas mesaĝon al la tuta loĝantaro de la planedo, sed nenian komunan lingvon, kiu igus ĝin universale komprenata. Ŝajnas strange, ke, escepte de malmulto da **bravaj esperantistoj**, nek Unesko nek iu alia internacia organizo ĝis nun eltrovis, ke la simpla vojo por antaŭenigi interkomprenon estus antaŭenigi lingvon, kiu estas komprenata de ĉiuj homoj.

—Arthur Koestler, Usono.

ESPERO

de Nadia Adrianova (Kievo)

Ĝis lasta spiro
homa kor' esperas
je bona sorto,
amo kaj feliĉo;
kaj pene agas,
luktas kaj suferas.

★ ★ ★

Esper' kaj revoj
por la koro estas
dum tuta vivo
la plej granda riĉo.
Ĉar kiam homo
perdas la esperon
li perdas fakte
ĉion en la viv'.

Per la supra poemo, la aŭtorino gajnis la duan premion en la konkurso "Muzo 78" en Vilnui. Si estas plumamikino de nia membro Joyce Turner, Rockhampton, kiu sendis la poemon al ni.

Kuracista Konsilo

—Vi nepre manĝu fruktojn, se vi volas resti sana. Sed ne senŝeligu la fruktojn. Ĉar en la ŝelo troviĝas la vitaminoj kaj aliaj necesaj faktoroj. Kiujn fruktojn vi preferas?
—Kokosojn.

Kuracista Helpo

—Ĉu via kara edzo mortis laŭ natura maniero?
—Ne, li havis kuracistan helpon.

RECENZOJ

"SKOTA ANTOLOGIO". Eldonejo Kardo, 1978. Redaktis William Auld, 255 paĝoj. Havebla ĉe A.E.A. Libro-Servo: \$6.65.

Manĝonte avenkaĉon, anglo surmetas sukero, sed skoto preferas salon. Per tiuj malsamaj gustoj oni povas percepti la diferencon inter du rasoj, diferencon ne multe komprenatan ekster Britio mem, krom en ekskolonioj loĝataj de migrantoj el Skotlando. En aliaj landoj, miskomprenoj pri la skota karaktero abundas, ekzemple, ke ili ĉiuj estas puritanoj. Nu, espereble ĉi tiu bona antologio forbalas tiajn erarojn, prezentante verkojn de Burns tradukitajn de Auld; tiujn du neniu rajtas nomi puritanoj.

La libro enhavas multajn juvelojn el la skota literaturo, nekonatajn antaŭe al multaj angloj. Facile legeblaj por angloj estas rakontoj kiel "Tordita Johano" de R. L. Stevenson kaj "Vagul-Vilĉjo" de W. Scott, ĉe en la originala lingvo; tiuj anĝloj ofte erare supozas, ke la verkistoj estas angladevenaj. Preskaŭ tute nepenetreblaj estas frazoj kiel "A d'amea-icker in a thrave" el "Al Muso" aŭ "What ye gawn, ye crawlan ferlie" el "Al Pediko", ambaŭ verkitaj de Burns, sed en la trafaj tradukoj de R. Rossetti, tiuj klarigas la sencojn kiel "El garbo, jen spiketon levi . . ." kaj "kien vi, rampulo ĉa?" Kvankam mi mem aŭskultis deklamadon de tiuj poemoj multfoje dum infaneco, mi pli bone aprezas ilin per tiuj bonaj tradukoj.

Kompreneble mi unue serĉis la verkojn plej amatajn de mi, kaj mi nepre devis aprobi la tradukojn de "Kiu antaŭis min, knabino" de Hugh McDiamid (laŭ mi, ne Mac) kaj "La Rendevuo" de W. Soutat, ambaŭ en simplan, klaran, rektan sed vere poezian Esperanton de W. Auld. Ne tiom plaĉis la balado "Sir Patrick Spens", ĉar "En Dunferlin' la reĝo sidas/ Kun vino ĉe la lipo . . ." ne tute kaptas la nuancojn de "The king sate in Dunferline toon, drinking the blude-red wine . . ."; kaj "Laith, laith were oor gude Scots lairds/Tae wat their cork-heeled shoon . . ." oni ne fidiĝe tradukas per "La skotaj lordoj malsekiĝis/la ŝuojn ne deziris". Aparte interesa, ĉar antaŭe al mi nekonata, estis "Logopandectision" de Urquhart, pri universala lingvo.

Mi devas diri kun bedaŭro, ke la ilustraĵoj ne taŭgas, sed mi elkore re-

komendas la "Skotan Antologion" egale al anglaparolantoj kaj ĉiuj aliaj kiuj deziras gustumi apartan, riĉan, historiplenan kulturon.

—Robi Robertson.

BONAN TAGON

S-ro John Moore, nia komisiito por korespondaj kursoj, petis min kiel komisionestro pri ekzamenoj diri kelkajn vortojn pri la kurso, kiu nomiĝas "Bonan Tagon". Mi jam havis la bendon kaj nun ricevis la kajeron.

Unue, la kurson verkis S-ro Mabel Wybenga por radiocursoj el Morwell en la jaro 1974. Mi deziras varme gratui ŝin, ĉar ĝi estas la plej bona enkonduka kurso, kiun mi jam vidis. La verkistino komencis la kurson en la sfero de aritmetiko, uzante ciferojn, nombrojn, kaj numerojn, tiel iom prokrastante la pli malfacilan temon de gramatiko, kaj ne niencias pluralajn, kaj ia ne tiel facilan akuzativon, ĝis la lernanto iomete uzas la lingvon. Sendube nia kara amiko, Ivan Maddern, uzis sian influon por efektiviĝi ia radian elsendon el Morwell. La kurso estis surbendigita de S-ro Bill Wybenga.

La sekvintan jaron, 1975, 4NA, Nambour d'ssendis serion de 12 lecionoj, tiel imitante la sukceson de Morwell. Por tiu nova serio novan bendon faris S-ro Ron Ritchie de Nambour High School, kun la helpo de S-ro Doris Sinclair kun Stan kaj Audrey Bruton. La Kvinslanda Esperanto-Federacio aĉetis tiun sonbendon, kaj ankoraŭ posedas ĝin.

En la jaro, 1977, Rockhamptona Esperanto-Societo entreprenis daŭrigi la bonan laboron. Decia Neddrie, Gilbert Shonham, kaj Joyce Turner multobbligis 540 ekzemplerojn de la kurso, kaj sendis al 11 lernejoj, kiuj konsentis partopreni la dissendon el stacio 4RO Malfelice nova direktoro de 4RO nuligis la elsendojn, sed mias fidelaj samideanoj ne akceptis malvenkon, kopiis la sonbendon ĉir 11 aliaj kasedoj, kaj sendis al 11 lernejoj. Sep lernejoj jam raportis, ke ili sukcesis kompletigi la kurson, kaj ke ili volente ripetis. Tamen pro perdo de laborantoj Rockhampton ankoraŭ ne ripetis. Eble iu povos proponi sin por helpi denove okazigi ĉi tiun gravan laboron.

En la sama jaro, Toowoomba Esperanto-Societo interesigis unu duagradan kaj ses unuagradajn lernejojn, kaj orovizis la kasedojn, sed la radiostacio ne konsentis kunlabori.

En tiu jaro John Moore petis S-inon Mabel Wybenga adapti la kurson por koresponda uzado, kaj rezultobbligis la

skriban parton tiucele.

En la jaro, 1978, ĉe la Launceston Kongreso, John Moore akceptis la rolon de komisiito por korespondaj kursoj kaj uzas la nove adaptitan kurson kun granda sukceso.

En ĉi tiu jaro, 1979, S-ro Tom Elliott, nia agema komisiito por Libro-Servo aranĝis la represon de la broĉuro, kiun John Moore iomete ŝanĝis laŭ sia sperto en la konduko de la koresponda kurso. Tamen esence la kurso estas la sama, kiun originale verkis S-ino Mabel Wybenga, kaj la plej multajn el la ŝanĝoj verkis S-ino Wybenga laŭ la petoj de John Moore. Ni nun povas vidi, ke la agado komenciĝis en Morwell multe kreskis kaj etendiĝis. El malgranda glano kreskas granda kverko.

—Ken G. Linton.

Elementa Koresponda Kurso, \$15.00.
Por plua informo skribu al S-ro J. B. Moore, Pelican St., Emu Park, Qld. 4703.

"LA FENOMENO SVISLANDO" de Arthur Baur. Winterthur, ne estas gvidlibro de la Baedeker-tipo, listiganta krom hoteloj, fervojoj k.s. konsciencie ĉiujn tradicie agnoskitajn vidindaĵojn, naturajn kaj artajn; ĉi ankaŭ ne estas enciklopedio de politikaj, kaj malpli "kulturaj" donitaĵoj laŭ la modelo de "Faktoj pri

Tiu eksterordinara, en flua, klara stilo originale en Esperanto verkita libro, prezentas ion senkompare pli valoran. Ĝi konatigas siajn legantojn, de ĉapitro al ĉapitro pli kaj pli intime, kun animo kaj spirito de la fenomeno Svislando, unika laŭ estiĝo, konsisto, sinteno, vivkoncepto kaj historia misio. La recenziĝo havis en duon-adoleska aĝo la, laŭ la aŭtoro maloftan, bonŝancon, vivi dum pli ol tuta jaro en la sino de alemane svisa familio, kiun li en postaj jaroj ripetis — kaj ĉiam por pluraj semajnoj — vizitis, transmigrante — ankaŭ piede — plej diversajn partojn de la lando, kaj li nun, dank' al la libro de D-ro Baur, ne nur revigligis multajn memorojn, li ankaŭ ekkonis interligojn, kaŭzojn, fonojn, pri kiuj li nur malmulte, nebulece, aŭ tute ne, konsciis antaŭe. Sed li certe ne nur pro tio legis kaj plulegis preskaŭ senpaŭze. Sendube ankaŭ ne tiamaniere preparitaj legantoj troos tiun verkon kun same kreskanta intereso. Ĉar D-ro Baur prezentas kun fascina vivanteco la esencon ne nur de la historia materialo, sed—preskaŭ ne-

kredeble — ankaŭ tiun, kiu koncernas la ekonomion, eĉ la pure financon aferon.

Ĉapitro pri literaturo preskaŭ neeviteble sekigas pro amaso da aŭtoraj nomoj kaj verk-titoloj. Sed D-ro Baur ja evitas sukcese tiun danĝeron, karakterizante la de etno, naturo, kaj historio determinitajn diversajn kaj tamen ĉel unuece "svisajn" kvar literaturojn, nome tiujn de la lingve alemana (-germana), franca, itala, kaj romanĉa landpartoj.

Montri la daŭre kreskantan kaj firmtenatan umecon en la same kun obstino firmtenataj diverseco kaj multspececo de la svisa vivo, klarige konsciigi pri ties fenomeneco, ja estas la ĉefa celo de la aŭtoro, kiu, cetere, malgraŭ sentebla patriotismo, rigardas sian patruon ne per rozkoloraj okulvitroj, sed ĉiam kun zorge alstrebita objektiveco.

Li ne prisilentas, ekzemple, ke la tre akcentate demokrata strukturo de kaj la unuopaj kantonaj kaj la Konfederacio en ĝia tuteco, kvankam en multaj rilatoj lumie avantaĝa, havas tamen — aŭ eble ĝuste tial—ankaŭ sian ombran flankon.

Tiu libro, 144-paĝa, kun 24 paĝoj da belaj blank-nigraj ilustraĵoj, kaj titolita "La fenomeno Svislando" estas mem fenomeno, nome en nia originale Esperanta literaturo.

(Laŭ radio-parolado de D-ro Karl Beckmann en la kurt-onda servo de la aŭstria radio).

(Mendu ĉe A.E.A. Libro-Servo, 8 Lone Pine Pde., Matraville, 2036; proksimuma prezo \$5.50)

A.E.A. LIBRO-SERVO

(8 Lone Pine Parade, Matraville, NSW. 2036)

PRAKTIKA BILDVORTARO EN ESPERANTO 95 p., broŝ (kolora) \$6.60.
SOCIOPOLITIKAJ ASPEKTOJ DE ESPERANTO, red. D. Blanke, 228 p.

\$6.00.

BONAN TAGON, kaseto \$4.00.

La Libroperanto pardonpetas ke li fuŝis la prezon de "Lingvistikaj Aspektoj de Esperanto"; ĝi estu \$6.45, ne \$9.60 (Junio AE). Pli da stoko estas iam survoje, ĉar nia originala stoko jam elĉerpiĝis.

WHO'S WHO IN AUSTRALIAN ESPERANTO

LES SCOTT

A.E.A. Secretary and Treasurer.

Born in Geelong, Victoria (not saying when!)

Father an outstanding footballer and very clever with his hands.

Mother a singer and electionist ("a pearl of a lady" Dad said.)

Parents moved to a wheat farm near West Wyalong in Western N.S.W. some 500 km west of Sydney, and 550 km north of Melbourne.

Travelling a distance of 10km each way, with his small sister and brother, to a small country school, in a horse and sulky under all weather conditions, he did very well. From the age of 8½ years, when he first started school, he had been helping on the farm during week-ends, and school holidays, even to driving a team of horses. His learning could not go beyond the primary school, because, due to the Great Depression, his parents could not afford to send him away to High School. In any case, he was needed on the farm where he was immediately put into service, caring for, and driving big teams of horses, pulling plows, drills, harvesters, etc. He recalls his valiant and vain attempt to learn French and German on a bumpy, stump-jump plow. His parents were poor and only ten shillings was available each week to buy the home necessities. The family did not starve, however, because it grew nearly all its own foodstuffs, including fruit, flour and bread, milk,

cream and butter.

The successful business career of this young man started in a most unusual way. He had a yen to build crystal and battery radios (no electricity in those days!) They worked — and his greatest thrill came when he found that he could sell them to the neighbours(!). Delivery was by horse-and-sulky express! Burning the midnight oil, building and selling radios, he yet rose at 5.30 a.m. to feed his horses for the day's work. There need be little doubt where he learned to do with scant sleep and whence he gets his boundless energy! For extra exertion, dancing and tennis were freely indulged in.

He said farewell to the farm at age 25, having packed his old car with all his life's possessions, to start a new life in business — in the Big Town — 15 miles away. Says he will never forget his poor mum's tears of pride and joy as she waved him good-bye. There began a local son's big success story.

As he progressed, he was able to acquire all leading agencies for the town, for radios and electrical appliances. He studied selling, business management and book-keeping in his spare time — not too plentiful, for he worked incessantly, day and night, and week-ends (100 hours a week not being uncommon!) Further success came, with the winning of two State sales competitions.

(To be continued)

IMPORTANT ANNOUNCEMENT ABOUT THE 22nd AUSTRALIAN ESPERANTO CONGRESS IN SYDNEY

Through unforeseen circumstances, the congress will NOT take place at the University, but at the "WESLEY CENTRE", 210 Pitt Street, Sydney. We will reserve rooms with one, two, or three beds at the "People's Palace", 400 Pitt Street, Sydney, quite close to the Wesley Centre, and other hotel rooms for members who do not wish to go there. Single bed rooms will cost \$10 per

night, with cooked breakfast, two and three bedded rooms somewhat less. All meals are available at Wesley Centre, except for the banquet, which will be at the luxurious restaurant midway between the "Wesley Centre" and the "People's Palace", and will cost \$10 - \$12.

—R. G. Robertson, A.E.A. President

Mail your Congress Fee (\$15.00) to the Treasurer, Mrs. E. Matasin, 1 Coorabin Rd., Northbridge, 2063. Add at least \$10 for room deposit and a stamped, addressed envelope for your receipt.